

juridisch

Overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2021

Kleine juridische kroniek van het muzierecht

tekst: Bjorn Schipper illustratie: Robert Swart

In deze eerste editie van *Muziekwereld in 2022* openen we met een overzicht van in het oog springende aan muziek gerelateerde muziekzaken in de vorm van een kleine juridische kroniek van het muzierecht uit het afgelopen kalenderjaar. De COVID-19 pandemie drukte ook in 2021 een zware stempel op de muzieksector. Waar in 2020 de muzieksector met een grote klap tot stilstand kwam, was 2021 aanvankelijk het jaar van de hoop. Heropening van de muzieksector – en dan vooral het live circuit van poppodia, venues, clubs en festivals – bleek in 2021 het hele jaar door heel wat voeten in de aarde te hebben. De coronaregels en voorwaarden voor versoepelingen veranderden zowat van week tot week, waardoor 2021 voor een groot deel van de muzieksector toch wel het jaar van de valse hoop is gebleken. Niettemin is er veel nieuwe muziek uitgebracht en hebben ook rechters qua muziekzaken niet stil gezeten. De selectie van de hierna te behandelen rechterlijke uitspraken is op basis van dezelfde uitgangspunten als voorgaande edities van deze kroniek gemaakt.

Tarieven Sena toch niet zo 'standaard'

De Rechtbank Den Haag moest zich buigen over een eerdere aanwijzing van het College van Toezicht collectieve beheersorganisaties Auteurs- en naburige rechten (CvTA) aan Sena om haar tarieven en kortingen uit de standaard licentieovereenkomsten met NPO, RPO en OLON voor gebruik van muziekopnamen door de omroepen op haar website te publiceren. Een beheersorganisatie als Sena is wettelijk verplicht om transparant te zijn over dit soort standaard licentieovereenkomsten die voor een bepaalde sector gelden. De rechter oordeelt aan de hand van de wettelijke transparantieverplichting dat deze overeenkomsten helemaal niet zo 'standaard' zijn en zet een streep door de eerdere aanwijzing van het CvTA¹.

Epica

De symfonische rock/gothic band Epica had het aan de stok met haar voormalige platenlabel Centertainment. Centertainment had de masterrechten van Epica gekocht van het failliete platenlabel Double Dutch. De artiesten startten een kort geding tegen het label om duidelijk te krijgen wat de juridische gevolgen van hun eerdere beëindiging van het artiestencontract zijn. Epica stelt dat Centertainment is tekortgeschoten in de inspanningsverplichting van voortdurende exploitatie en maximalisatie van rendement, onder meer doordat zij te laat is begonnen met de online exploitatie van Epica's muziek. Door geen statements over online exploitatie te sturen, schendt Centertainment de op haar als label rustende informatie- en opgaveverplichtingen.

De rechter overweegt in kort geding dat deze tekortkomingen van Centertainment de eerdere beëindiging van het artiestencontract (voorlopig) kunnen dragen². Interessant zijn de overwegingen van de rechter over de juridische gevolgen van deze beëindiging. Centertainment is verplicht om de naburige rechten op de uitvoeringen van de artiesten zoals vastgelegd in de masteropnamen terug over te dragen en te leveren aan Epica. De (naburige) rechten op de masters blijven echter bij Centertainment omdat zij de fonogrammenproducent van deze opnamen is. Zo ontstaat een situatie waarbij de ruziënde rechthebbenden elkaar dwars kunnen blijven zitten in de exploitatie van de muziekopnamen. De rechter kiest een elegante oplossing om die patstelling te doorbreken: Centertainment moet 'gehengen en gedogen' dat de artiesten tot aan het moment waarop een rechter in een bodemprocedure de knoop heeft doorgemaakt het voortouw mogen nemen

in de exploitatie van de muziekopnamen. Dat betekent concreet dat Epica de rechten van Centertainment mag exploiteren onder de voorwaarde dat partijen tot aan die beslissing met elkaar blijven afrekenen conform royaltybepalingen uit de (beëindigde) artiestenovereenkomst.

Monsieur Cannibale

Op 14 juli 2021 deed de rechter uitspraak in de zaak over het gebruik van het muziekwerk 'Monsieur Cannibale' als onderdeel van de gelijknamige attractie in De Efteling³. Prosadis, rechthebbende op de auteursrechten op het muziekwerk 'Monsieur Cannibale', verzet zich tegen dit gebruik en stelt dat de door Buma aan De Efteling verleende licentie voor de openbaarmaking van muziek niet dekkend is voor het gebruik van dit nummer als onderdeel van de attractie. Er zou sprake zijn van een vorm van visualisatie van het muziekwerk

en daarmee synchronisatie, hetgeen volgens Prosadis een vorm van verveelvoudiging van het werk is. De rechter is het daar niet mee eens en overweegt dat onze Auteurswet niet voorziet in het synchronisatierecht en dat daarom gekozen moet worden tussen openbaarmaking of verveelvoudiging. In het geval van het gebruik van 'Monsieur Cannibale' als onderdeel van de attractie is volgens de rechter geen sprake van een (eerste) vastlegging en daarmee sprake van openbaarmaking van het muziekwerk. Dat betekent dat de licentie van Buma voor De Efteling wel toereikend is. Interessant is nog de overweging van de rechter dat de wettelijke verplichting uit de Auteurswet om erfgenamen bij testament of codicil aan te wijzen⁴ om na overlijden de persoonlijkheidsrechten van de maker te kunnen uitoefenen, in strijd is met het zogenaamde formaliteitsverbod uit de Berner Conventie, een internationaal auteursrechtenverdrag. Ondanks dat de erfgenamen hier niet 'aangewezen' waren, konden zij in deze zaak toch de persoonlijkheidsrechten in stelling brengen⁵.

VESTIVAL

Het Hof Den Haag oordeelde op 21 september 2021 in de saga rondom het merk VESTIVAL dat de eerdere overdracht van de gele en zwarte varianten van het merk geen effect heeft gehad en dat hierdoor geen grondslag bestaat voor de gevorderde inbreukverboden. Wel is aannemelijk dat gebruik van het merkteken VESTIVAL tot schadeplechtigheid leidt vanwege het feit dat er commerciële vruchten zijn geplukt door gebruik van het teken op social media⁶.

Unmute Us

De beperkende overheidsmaatregelen naar aanleiding van de coronacrisis dreven de evenementenbranche in 2021 op verschillende momenten tot wanhoop en leidden zelfs tot een kort geding tegen de Staat. Onder aanvoering van Stichting Unmute Us – drijvende kracht achter twee grote demonstraties vanuit de muzieksector tegen het kabinetsbeleid – daagden de organisatoren van festivals en evenementen de Staat voor de rechter om voor ongeplaceerde indoor evenementen een versoepeling van de overheidsmaatregelen af te

dwingen. Er wordt wel eens gezegd dat de rechter niet op de stoel van het overheidsbestuur mag zitten. Dat betekent dat de rechter zich in dit soort procedures terughoudendheid zal opstellen. Alleen als de Staat in redelijkheid niet voor het gevoerde beleid heeft kunnen kiezen, kan een ingreep van de rechter volgen. De Voorzieningenrechter oordeelde op 1 oktober 2021 onder verwijzing naar het geldende advies van het OMT dat de basis vormt voor het kabinetsbeleid en waarin de resultaten van het Fieldlab onderzoek verwerkt zijn, dat de beperkende maatregelen voor ongeplaceerde indoor events begrijpelijk zijn. Anders dan in Duitsland⁷ en België oordeelt de rechter dat geen sprake is van een ongerechtvaardigd onderscheid met andere branches, en dat de noodzaak om de beperkende maatregelen te nemen nog steeds aanwezig is.

Familieruzie muziekcatalogus Johnny Hoes

Op 19 oktober 2021 zette het Hof Arnhem-Leeuwarden een streep onder de afwikkeling van de onrechtmatige toe-eigening van de oude muziekcatalogus van schrijver en zanger Johnny Hoes, bestaande uit ongeveer 25.000 geluidsopnamen van muziekwerken van verschillende artiesten. Daarmee lijkt een einde te zijn gekomen aan de jarenlange familietwist over de rechten op deze oude catalogus. De curatoren van de Belgische vennootschap die eerder door de rechter veroordeeld was voor onrechtmatige toe-eigening van de muziekcatalogus, konden niet voorkomen dat de veroordeling tot betaling van ten onrechte ontvangen royalty's in stand blijft⁸.

Billijke vergoeding dance events

Op 12 november 2021 wees de Hoge Raad arrest in de langslpende zaak tussen Sena en de organisatoren van dance events over de vaststelling van de tarieven voor het gebruik van muziekopnamen tijdens dance events⁹. Daarbij heeft ons hoogste rechtscollege de klachten van de organisatoren verworpen. Partijen moeten het aldus doen met de uitspraak van het Hof Den Haag¹⁰ waarbij is geoordeeld dat het tarief van Sena als percentage van de recette uit ticketverkoop van dance events berekend mag worden en het gemiddelde gebruik van het

- ingezonden mededeling -

World music forum open source network
for the dutch world music industry

nl
consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

repertoire lager is vastgesteld dan op grond van ervaringsregels van Sena werd gesteld. De kosten van een overnachting zijn bij de grotere dance events aftrekbaar van de recette als deze overnachting in de ticketprijs is verwerkt¹¹.

Zolderkamerproducers

Op 17 december 2021 deed de Hoge Raad¹² uitspraak in de zaak van DJ, artiest en producer Martin Garrix tegen zijn voormalige management MAS en platenlabel Spinnin' Records. Volgens ons hoogste rechtscollege hebben de eerdere rechters het goed gezien door te oordelen dat Martin Garrix vanwege de wijze waarop destijds zijn muziekopnamen – waaronder zijn wereldhit 'Animals' - tot stand zijn gekomen, in nabuurrechtelijke zin de fonogrammenproducent is. De naburige rechten op deze muziekopnamen komen daarmee aan Martin Garrix toe. De zogenaamde 'zolderkamerproducers' die op eigen apparatuur en voor eigen rekening en risico hun muziekopnamen maken mogen zich gesterkt voelen door deze uitspraak van de Hoge Raad¹³. Deze langslpende procedure van Martin Garrix krijgt op een ander onderdeel wel een vervolg. De Hoge Raad

vernietigt de eerdere uitspraak van het Hof Den Haag doordat in hoger beroep bij de beoordeling van de royaltybepalingen en eenzijdige verlengingsopties uit de management- en productieovereenkomsten ten onrechte feiten en omstandigheden zijn meegewogen van na het sluiten van die overeenkomsten, zoals bijvoorbeeld het latere grote commerciële succes van Martin Garrix. Dat mag niet bij de toepassing van deze redelijkheidsmaatstaf uit het auteurscontractenrecht. Of de geldende royaltybepalingen en eenzijdige verlengingsopties onredelijk bezwarend voor Martin Garrix zijn, mag bij die maatstaf uitsluitend beoordeeld worden aan de hand van wat er voor of bij het sluiten van de overeenkomsten speelde. Dat wordt beoordeeld ex tunc genoemd, aan de hand van de omstandigheden van 'toen'. Ook was het Hof ten onrechte niet ingegaan op de vordering van Martin Garrix gebaseerd op de 'normale' gewone redelijkheid. Het Hof in Den Bosch gaat zich nu buigen over de management- en productieovereenkomsten.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam.

1. Rb. Den Haag 12 februari 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:1150, IEF 19793 (Sena, NPO/CvTA).
2. Vzr. Rb. Amsterdam 9 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1041, IEF 19829, AMI 2021/4, m.nt. R. van Dongen (Epica/Centertainment)
3. Rb. Amsterdam 14 juli 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:3619, IEF 20100 (Prosadis/De Efteling).
4. Vgl. B.H.M. Schipper, 'Muziekrechten na de dood. Postume muziekexploitatie', *Muziekwereld* 2021/3, p. 32-35.
5. Vgl. R. Wigman en N. Lelieveld, 'Toepassing van artikel 25 lid 2 Auteurswet leidt wel tot verboden discriminatie', IEF 20284.
6. Hof Den Haag 21 september 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1787, IEF 20212 (Appelant/Havensluis).
7. Vgl. Duitsland: 'Berliner Verwaltungsgericht: Tanzverbot für Geimpfte und Genesene in geschlossenen Räumen gekippt', 20 augustus 2021, <https://www.rbb24.de/politik/thema/corona/beitraege/2021/08/tanzverbot-berlin-innenraeume-gekippt-geimpfte-genesene-clubs.html>; België: C. van Esch, 'Belgische Raad van State zet streep door sluiting cultuursluiting, regering opent bioscopen en theaters weer', *De Volkskrant*, 28 december 2021.
8. Hof Arnhem-Leeuwarden 19 oktober 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:9836, IEF 20270 (Curatoren/Telstar).
9. HR 12 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1668, IEF 20328 (Organisatoren Dance/Sena). Auteur is als advocaat van de Organisatoren Dance betrokken bij deze zaak.
10. Gerechtshof Den Haag 11 juni 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1922 (Organisatoren Dance/Sena). Auteur is als advocaat van de Organisatoren Dance betrokken bij deze zaak.
11. Vgl. HvJEU 25 november 2020, zaak C-372/19, IEF 19620 (SABAM/Weareone cs.).
12. HR 17 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1923, IEF 20407 (Martin Garrix/MusicAllstars Management, Spinnin' Records).
13. Vgl. B.H.M. Schipper, 'Nabuurrechtelijke erkenning voor zolderkamerproducers. Uitspraak Hoge Raad in zaak Martin Garrix', *Bb* 2022/2, p. 12-14